

ἀξάπλωτος ἐπίθ. Λεξ. Ἑγκυκλ. Ἑλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ξάπλωτος*.

Ὁ μὴ ἐξηπλωμένος.

ἀξαράχνιαστος ἐπίθ. πολλαχ. ἀξεράχνιαστος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξαραχνιαστός* <*ξαραχνιάζω*.

Ὁ μὴ καθαρισθεὶς ἐκ τῶν ἰστών ἀράχνης. Συνών. ἀξερρώγιαστος.

ἀξαστέρωτος ἐπίθ. Λεξ. Μ. Ἑγκυκλ. Ἑλευθερουδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξαστερωτός* <*ξαστερώω*.

1) Ὁ μὴ αἰθριος, ἐπὶ οὐρανοῦ, καιροῦ ἔνθ' ἄν. 2) Ὁ μήπω καταστάς διαυγῆς Μ. Ἑγκυκλ.: *Ἀξαστέρωτο νερό, κρασί*.

ἄξαφνα ἐπίρρ. ἐξαίφνη Ἀπουλ. ἐφσαίφνη Ἀπουλ. ἄξαφνα σύννηθ. ἄξαφνα κοιν. καὶ Καππ. Πόντ.(Οἰν.) Τσακων. ἄξαμνα Εὐβ. (Ὁξύλιθ.) Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιρρ. ἐξαίφνης. Ἡ λ. ὑπὸ τύπ. ἐξάφνης ἐν Χρον. Μορ. στ. 4813 (ἔκδ. JSchmitt). Τὸ ἀρκτικὸν α ἐξ ἀφομ., δι' ἣν ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 233. Διὰ τὴν ἐν τῷ τύπ. ἄξαμνα τροπὴν τοῦ συμπλέγματος φνεῖς μνῶς καὶ δάφνη-δάμνη, σταφνίζου (σταθμίζω) -σταμνίζω ἰδ. ΒΦάβην ἐν Ἀθηνᾶ 43 (1931) 106. Πβ. καὶ ἄξαμνιά ἐν λ. ἄξαφνιά.

Ἐξαίφνης, αἰφνιδίως, ἀπροσδοκῆτως ἔνθ' ἄν.: *Ἀξαφνα ἐκεῖ ποῦ μιλούσαμε σηκώθη κ' ἔφυγε. Ἐκεῖ ποῦ καθότανε ἄξαφνα πέθανε. Τὸν εἶδα ἄξαφνα καὶ τρώμαξα κοιν. Ἀξαμνα τραύιξε τὸ μπιστόλι του κ' ἔρριξε Πελοπν. (Τριφυλ.) || Ἄσμι.*

Μέρα καὶ νύχτα, μάθια μου, τρώει με ὁ καημός σου, γιὰ τὸν εἶδα ἄξαφνα τὸν ἀποχωρισμό σου

Κρήτ. Συνών. αἰφνης, ἀναπάντεχα, ἀναφαντῶς, **ἀναχάμπαρα, ἀναχπάραχτα, ἄξυπα, ἀφνίδια, ἄφνου, ἀφόραχτα, ξαφνικά, ξάφνου*.

ἄξαφνιά ἢ, Ἡπ. (Δρόβιαν. Ζαγόρ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Κορινθ. Λάστ. Τριφυλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἄξαμνιά Πελοπν. (Ἀρκαδ. Τριφυλ.) ἄξάφνια Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄξαφνος. Διὰ τὸ ἄξαμνιά ἰδ. ἄξαφνα.

Αἰφνίδιον κακόν, ἀπροσδόκητον δυστύχημα ἔνθ' ἄν.: *Τὶ ἄξαφνιά ἦτανε τούτη ποῦ τῆς ἤρθε τῆς κακομοίρας! Τριφυλ. Τὸν ἠῦρι ἄξαφνιά τρανὴ Αἰτωλ. Οὐ Θεὸς νὰ φυλάῃ ἀπ' τ'ς ἄξαφνιές! (εὐχή) αὐτόθ. || Φρ. Ἀξαφνιά νὰ σοῦ ῥῖθῃ! (ἀρά) Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. κ. ἀ. Συνών. ἄγνωστο (ἰδ. ἄγνωστος Α2), ἀκάτεχο (ἰδ. ἀκάτεχος 4), ἀνανάμονον (ἰδ. ἀνανάμενος 2), ἀναπάντεχο (ἰδ. ἀναπάντεχος 2), ἄξαφνο (ἰδ. ἄξαφνος 2), ξαφνικό.*

ἄξαφνοθαμμένος ἐπίθ. Πελοπν. (Κυνουρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄξαφνα καὶ τοῦ θαμμένος μετοχ. τοῦ ρ. θάπτω.

Ὁ ἀποθνήσκων αἰφνιδίως: Φρ. *Ἀξαφνοθαμμένο κι ἀδικοσκοτωμένο νὰ σὲ δῶ!* (ἀρά).

ἄξαφνος ἐπίθ. σύννηθ. ἄξαφνους βόρ. ἰδιώμ. ἄξαφνε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄξαφνα. Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 25 (1913) 283.

1) Αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος σύννηθ.: *Ἀξαφνος ἐρχομός -θάνατος κττ. σύννηθ. Ἡρθαν 'ς τοῦ χουριὸ ἄξαφν' (ἄξαφνοι, χωρὶς νὰ τοὺς περιμένῃ κανεὶς) Ζαγόρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ.*

ἀναπάντεχος. 2) Τὸ οὐδ. ὡς οὐς, αἰφνίδιον κακὸν Πελοπν. (Βούρβουρ. Μάν.) Τσακων.: Φρ. Ἀξαφνο θενὰ σὲ βρῇ! (ἀρά) Μάν. Ἀξαφνο νὰ σοῦ ῥῖθῃ! (ἀρά) Βούρβουρ. Ἀξαφνε νὰ ντι μόλῃ! (νὰ σοῦ ἔλθῃ) Τσακων. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄξαφνιά 1.

ἄξάφριστος ἐπίθ. κοιν. ἄξάφριστους βόρ. ἰδιώμ. ἄξέφριστος Χίος ἀξήφριστος Σύμ. ἄξάφριος Παξ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξάφριστός* <*ξάφρίζω*.

Ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν ἀφηρέθη ὁ ἀφρός ὁ σχηματιζόμενος κατὰ τὸν βρασμόν, ἐπὶ φαγητῶν ἔνθ' ἄν.: *Κρέας ἄξάφριστο κοιν. || Φρ. Ἀξήφριστον εἶναι! (ἐπὶ τῶν πρᾶττόντων ταχέως καὶ συνεχῶς τὸ αὐτό, ἐκ μεταφ. ἐκείνων οἱ ὅποιοι πηδοῦν εἰς τὴν θάλασσαν ἀμέσως ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ὥστε νὰ μὴ διαλύεται ὁ ἐκ τῆς πτώσεως παραγόμενος ἀφρός) Σύμ.*

ἄξαφτος ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ξάφτος* <*ξάπτω*.

Ὁ μὴ πεπυρωμένος, ἀπύρωτος ἔνθ' ἄν.: *Ἀξαφτον ἔν' τὸ σίδερον Χαλδ. Ἀξαφτον ἔν' τὸ φουρνὶν αὐτόθ. Συνών. ἄπυρος, ἀπύρωτος ἀντίθ. ξαμμένος (ἰδ. ξάπτω), πυρωμένος (ἰδ. πυρώω).*

ἄξέβγαλτος ἐπίθ. σύννηθ. ἄξέβγαλτους βόρ. ἰδιώμ. ἄξέβγαρτος Κρήτ. Χίος

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξεβγαλτός* <*ξεβγάλλω*.

1) Ὁ μὴ ἐκπλυνθεὶς τὴν τελευταίαν διὰ καθαροῦ ὕδατος πλύσιν, ἐπὶ ὑφασμάτων καὶ ἐνδυμάτων σύννηθ.: *Ἀξέβγαλτα ροῦχα-σεντόνια κττ. σύννηθ. Συνών. ἀκατένιστος 1. 2) Μεταφ. ἄπειρος, ἀδαὴς σύννηθ.: Ἀξέβγαλτο κορίτσι-παιδί. Ἀξέβγαλτη γυναῖκα σύννηθ. Ἀξέβγαρτο 'ν' τὸ κακορρίζικο καὶ δὰ τήνε φάνε Κρήτ. Συνών. ἄβγαλτος Β1γ, ἀγύριστος Α5, ἀμάθητος 2, ἄμαθος 1, ἀνάσυρτος Β2, ἀνήξερος 1β. β) Σεμνός, χρηστοθήτης Θεσσ. (Ζαγορ.)*

ἄξεβοτάνιστος ἐπίθ. Εὐβ. (Κονίστρ.) Θήρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξεβοτανιστός* <*ξεβοτανίζω*.

Ὁ μὴ ἀπαλλαγείς, ὁ μὴ καθαρισθεὶς ἀπὸ τὰ ζιζάνια, ἄγρια παράσιτα χόρτα, ἐπὶ ἀγρῶν ἔνθ' ἄν.: *Ἀξεβοτάνιστο ἔχον τὸ χωράφι Κονίστρ. Συνών. ἄβοτάνιστος 1, ἀξεχορτάριστος, ἀξεχόριστος.*

ἄξεβουτύριστος ἐπίθ. Κεφαλλ. ἀξεβουτύριστος Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξεβουτυριστός* <*ξεβουτυρίζω*.

Ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν ἀφηρέθη τὸ βούτυρον ἔνθ' ἄν.: *Γάλα-τυρὶ ἀξεβουτύριστο Κεφαλλ. Συνών. ἀξεβουτύρωτος.*

ἄξεβουτύρωτος ἐπίθ. Πελοπν. (Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξεβουτυρωτός* <*ξεβουτυρώω*.

Ἀξεβουτύριστος, ὁ ἰδ.

ἄξέβριστος ἐπίθ. Ἀνδρ. Μῆλ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξεβριστός* <*ξεβρίζω*.

Ὁ μὴ ὑβρισθεὶς ἔνθ' ἄν.: *Μόνε ὁ δεῖνα 'πόμεινε ἀξέβριστος Ἀνδρ. Συνών. ἄβριστος.*

ἀξεγέλαστος ἐπίθ. Λεξ. Γαζ. (λ. ἀνέντευκτος).

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **ξεγελαστός* <*ξεγελάω*.

